

Souhrnné výsledky konjunkturálního průzkumu v podnikové sféře

Český statistický úřad provedl v červenci 2008 celostátní konjunkturální průzkum názorů vedoucích pracovníků vybraných podniků z oblasti průmyslu, stavebnictví, obchodu a vybraných odvětví služeb. Tento průzkum byl zaměřen **jednak na hodnocení situace v hlavních oblastech podnikové ekonomiky v červenci a na krátkodobý výhled pro příští měsíce ve srovnání se situací, jak se jevila respondentům v období průzkumu.**

Průzkum se týkal 968 průmyslových podniků (tržby z průmyslové činnosti těchto podniků představují více než polovinu tržeb za průmyslové podniky celkem), ve stavebnictví 530 podniků, tento soubor pokrývá zhruba polovinu stavebních prací provedených podle dodavatelských smluv ve stavebnictví celkem, 361 podniků obchodu a 782 podniků vybraných odvětví služeb.

Odpovědi v dotaznících byly zpracovány váženě podle tržeb, (resp. objemu stavebních prací), otázky z oblasti pracovní problematiky váženě počtem zaměstnanců příslušné organizace¹⁾.

1. Konjunkturální průzkum v průmyslových podnicích

V **průmyslu** se v červenci oproti červnu snížilo hodnocení současné celkové ekonomické situace. 44 % respondentů hodnotí svou ekonomickou situaci jako dobrou, 51,9 % jako uspokojivou a 4,1 % jako špatnou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla ekonomická situace uspokojivá u respondentů se 54,6 % tržeb. Jako špatnou označili svoji ekonomickou situaci respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu s 4,5 % tržeb. Dobrá ekonomická situace byla u respondentů se 40,9 % tržeb ze zpracovatelského průmyslu.

Hodnocení **celkové poptávky** se v červenci také snížilo stejně jako hodnocení **zahraniční poptávky**. Úroveň **celkové poptávky** (knihy zakázek) považovali za uspokojivou respondenti se 82,6 % tržeb, respondenti s 10,9 % tržeb hodnotili úroveň celkové poptávky po své produkci jako vyšší a respondenti s 6,5 % tržeb jako nízkou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla úroveň celkové poptávky v období průzkumu hodnocena jako uspokojivá u respondentů s 80,6 % tržeb, jako nízká u respondentů se 7,2 % tržeb a vyšší poptávka byla u respondentů s 12,2 % tržeb.

Pro zahraniční odběratele dodává část svých výrobků zhruba 78 % z celkového počtu vybraných podniků. Z nich podniky se 81,3 % tržeb považovaly úroveň **zahraniční poptávky** za uspokojivou, podniky s 8,5 % tržeb za nízkou a jako vysokou označili poptávku zahraničních partnerů respondenti se 10,2 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu byla úroveň zahraniční poptávky považována za uspokojivou u respondentů se 79,3 % tržeb, u 9,4 % za nízkou a u 11,3 % za vysokou.

Výrobní činnost vzrostla u podniků s 20,2 % tržeb, poklesla u 9,5 % podniků a u podniků s 70,3 % tržeb byla výrobní činnost stabilizovaná. Ve zpracovatelském průmyslu se výrobní činnost zvýšila u respondentů s 22,1 % tržeb, snížení se týkalo podniků se 7,4 % a neměnnost podniků se 70,5 % tržeb.

Zásoby se podle mínění respondentů nepatrně zvýšily. Stav **zásob hotových výrobků** považovali v období průzkumu respondenti s 86,8 % tržeb za normální v sezóně. Podniky s 8,1 % tržeb mají své zásoby vyšší a podniky se 5,1 % tržeb nízké. Stav **zásob surovin a materiálů** považují respondenti reprezentující 89,6 % tržeb za normální v sezóně.

Své **výrobní kapacity** využívali respondenti v průměru na 87,3 %. Podniky, jejichž tržby představují 51,6 % za celý soubor, využívaly své výrobní kapacity na 91 - 100 %, v rozsahu 81 - 90 % využívaly své výrobní kapacity podniky s 25,9 % tržeb. Využití výrobních kapacit ve zpracovatelském průmyslu se oproti minulému čtvrtletí mírně snížilo a dosáhlo 88,2 %. Za hlavní **bariéry vyššího růstu výroby** považují respondenti reprezentující 22,5 % tržeb především nedostatečnou poptávku a respondenti s 27,6 % tržeb uvedli, že bariéry růstu produkce své firmy nemají.

Konkurenční pozice na domácím trhu se u podniků s 92,7 % tržeb nezměnila, zlepšila se u podniků s 4,1 % tržeb a zhoršila se u 3,2 % podniků. U podniků, které vyvážejí do zahraničí, se u respondentů se 4,9 % tržeb zlepšila konkurenční pozice **na trzích Evropské unie**, pozice **na trzích v ostatních zemích** se zlepšila u respondentů se 4,5 % tržeb. Jako nezměněnou hodnotilo svoji pozici na trzích Evropské unie 86,4 % respondentů a v ostatních zemích respondenti s 88,4 % tržeb.

1) Hodnocení je provedeno pomocí konjunkturálních sald, což je rozdíl mezi odpověďmi ve variantách zlepšení (růst) a zhoršení (pokles) vyjádřený v %

Očekávání **celkové ekonomické situace** jsou pro **příští tři i šest měsíců** nižší než v červnu. Podle odpovědí v dotaznících by **celková ekonomická situace** měla v dalších třech měsících zůstat stabilizovaná u respondentů představujících 83,1 % tržeb. Zlepšení očekávají podniky s 9,8 % a zhoršení respondenti se 7,1 % tržeb. V průmyslu zpracovatelském se ekonomická situace zlepší u 10,7 % respondentů, u 7,2 % se zhorší a beze změny zůstane u podniků s 82,1 % tržeb.

Pro příštích šest měsíců respondenti se 19,3 % tržeb očekávají zlepšení **ekonomické situace**, zhoršení se 7,2 % a respondenti představující 73,5 % tržeb se změnami úrovně ekonomické situace svého podniku neuvažují. Ve zpracovatelském průmyslu se ekonomická situace stabilizuje u respondentů představujících 72,2 % tržeb, ke zlepšení by mělo dojít u podniků s 20,2 % tržeb a ke zhoršení u podniků, které zahrnují 7,6 % tržeb za respondenty ze zpracovatelského průmyslu.

Celková poptávka (podle knihy zakázek) by se v **příštích třech měsících** ve srovnání se situací v období průzkumu neměla měnit u respondentů se 75,1 % tržeb, s oživením poptávky počítají respondenti s 18,4 % a se snížením respondenti s 6,5 %. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkové poptávky respondenti s 18,7% tržeb, snížení očekává 5,6 % respondentů a neměnnost 75,7 % respondentů.

Celkový export by se měl zvýšit u respondentů s 17,8 % tržeb, s neměnností exportu počítají podniky, jejichž tržby činí 77,5 % za celý soubor a snížení exportu očekává 4,7 % respondentů. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkového exportu respondenti představující 19,2 % tržeb, pokles respondenti s 5,2 % tržeb a respondenti se 75,6 % tržeb se změnami exportu nepočítají.

Celkový dovoz by se měl v příštích třech měsících zvýšit u respondentů se 12 % tržeb za soubor podniků, které dovoz realizují, u respondentů s 83,5 % tržeb v této oblasti ke změnám nedojde a snížení dovozu předpokládají podniky s 4,5 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu očekává 13,4 % respondentů zvýšení dovozu, 5 % snížení a 81,6 % respondentů neočekává změny.

Své **výrobní kapacity vzhledem k zakázkám** považují pro příští měsíce za dostatečné respondenti s 82,9 % tržeb. Více než dostatečné výrobní kapacity by měly být u 8 % a nedostatečné u podniků s 9,1 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu jsou výrobní kapacity dostatečné u respondentů s 82,5 % tržeb, více než dostatečné u 7,5 % a nedostatečné u 10 % respondentů.

Pro příští tři měsíce očekávají respondenti nepatrné zlepšení **výrobní činnosti i zaměstnanosti**. Zvýšení **výrobní činnosti** očekávají respondenti představující 18,3 % tržeb, se snížením počítá 6,7 % respondentů a respondenti se 75 % tržeb se změnami svých výrobních aktivit nepočítají. V oblasti zpracovatelského průmyslu očekávají růst výroby respondenti představující 18,1 % tržeb, neměnný vývoj 74,8 % respondentů a pokles výroby 7,1 % respondentů. Na otázku **zajištění výrobních programů** z hlediska časové perspektivy odpovídali respondenti diferencovaně, a to zejména v souvislosti s odvětvovým zaměřením jejich výrobních aktivit.

S poklesem **zaměstnanosti** počítá v příštích třech měsících proti situaci v období průzkumu 15,5 % počtu respondentů. Respondenti se 72,3 % počtu zaměstnanců se změnami v této oblasti nepočítají a růst předpokládají podniky se 12,2 % zaměstnanců. Obdobné tendence očekávají pro příští tři měsíce také respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu.

Ve srovnání se situací v období průzkumu by se měl **růst cen** průmyslových výrobků týkat 28,2 % tržeb. Se snížením cen uvažují respondenti u 6,7 % tržeb a s neměnností u 65,1 % tržeb. Přitom z respondentů, kteří uvažují s růstem cen, by u 28,7 % tržeb se měly ceny zvyšovat pomaleji než v minulých obdobích, stejně rychle u 62,7 % tržeb a rychleji u 8,6 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu by se měly ceny zvýšit u 25 % tržeb, snížit u 7,5 % tržeb a 67,5 % tržeb zpracovatelského průmyslu by se cenové změny neměly týkat.

Co se týká **finanční situace** mělo v období průzkumu závazky po lhůtě splatnosti 26 % z celkového počtu podniků, které odpověděly (tržby těchto podniků představují 13,6 % tržeb za všechny vybrané podniky).

Schopnost podniků platit své závazky ve lhůtě splatnosti se v dalších třech měsících nezmění u 87 % počtu respondentů, u 7,8 % se zlepší a u 5,2 % se zhorší.

Úroveň **úvěrů** se bude vyvíjet podle názorů podniků diferencovaně. Se změnami v objemu úvěrů nepočítá 45,6 % počtu podniků, zvýšení úvěrů očekává 10,3 % a snížení 15,5 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 28,6 % počtu podniků.

Saldo **indikátoru důvěry v průmyslu** konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení celkové poptávky, zásoby hotových výrobků s opačným znaménkem a očekávaný vývoj výrobní činnosti) se celkově meziměsíčně snížilo o 1,6 bodu a je o 8,6 bodu nižší než před rokem.

2. Konjunkturální průzkum ve stavebních podnicích

Ve **stavebnictví** se hodnocení **současné ekonomické situace** v červenci oproti minulému měsíci zvýšilo. V červenci hodnotilo 51,8 % respondentů svou **ekonomickou situaci** jako dobrou, 46,7 % jako uspokojivou a 1,5 % jako špatnou. **Stavební činnost** se zvýšila u podniků s 33,8 % objemu stavebních prací, k omezení stavební činnosti došlo u 5,1 % respondentů a u ostatních (s 61,1 % stavebních prací) ke změnám nedošlo.

Hodnocení současné celkové poptávky se snížilo. Úroveň **celkové poptávky** po produkci svého podniku považovali v období průzkumu za uspokojivou respondenti s 88,7 % stavebních prací. V podnicích, jejichž objem výroby představuje 6,9 % stavebních prací, považovali jejich zástupci úroveň celkové poptávky za vyšší a s 4,4 % za nízkou. Stejně hodnotili respondenti i **úroveň domácí poptávky**. Z podniků, které vykonávají práce v zahraničí, označili **zahraniční poptávku** za nízkou respondenti s 21,8 % stavebních prací a za uspokojivou se 76,8 % stavebních prací.

Jako hlavní **bariéry růstu produkce** svého podniku označují někteří respondenti nedostatečnou poptávku a nedostatek zaměstnanců, respondenti představující 27,8 % stavebních prací bariéry růstu produkce nemají.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období **příštích tří měsíců** jsou oproti červnu nižší, pro **příštích šest měsíců** jsou vyšší. **Celková ekonomická situace** by měla podle výsledků průzkumu zůstat v **příštích třech měsících** stabilizovaná u respondentů se 75,6 % objemu stavebních prací za všechny respondenty. Zlepšení své ekonomické situace předpokládají respondenti s 23 % stavebních prací a zhoršení s 1,4 %. V **příštích šesti měsících** by se měla ekonomická situace zlepšit u respondentů se 31,5 % výroby. Zhoršení své ekonomické situace signalizují pro příštích šest měsíců respondenti s 1,4 % výroby, ke změnám proti období průzkumu by nemělo dojít u 67,1 % respondentů.

Pro **příští tři měsíce** respondenti předpokládají mírné zpomalení tempa **stavební činnosti** při udržení příznivého vývoje **zaměstnanosti**. **Stavební činnost** by se měla zvýšit u respondentů představujících 29,8 % stavebních prací. Ke snížení stavební činnosti by mělo dojít v tomto období u respondentů s 1,6 % stavebních prací a stabilizovaný vývoj předpokládají podniky s 68,6 % výroby za celý soubor. Co se týká očekávaného vývoje **zaměstnanosti** se stabilizací v této oblasti počítají respondenti se 71,1 % zaměstnanců za celý soubor. Zvýšení počtu zaměstnanců proti situaci v období průzkumu předpokládá 20,7 % respondentů a snížení 8,2 % respondentů.

Stavebníci vypovídali také o **kapacitním zajištění svého výrobního programu na příští měsíce**. Z celkového počtu odpovídajících podniků uvedlo 79 %, že jejich výrobní kapacity budou v příštích měsících vzhledem k zakázkám, objednávkám a probíhajícím jednáním dostatečné. Objem stavebních prací těchto podniků představuje 79,5 % stavebních prací. Nedostatečné výrobní kapacity bude mít 14,1 % počtu respondentů s podílem objemu stavebních prací 5,8 % a více než dostatečné kapacity by měly být u 6,9 % počtu respondentů (objem jejich stavebních prací představuje 14,7 %).

V průměru by měla být dle odpovědí respondentů **stavební výroba zakázkově zajištěna** na zhruba 8,4 měsíců dopředu.

Růst **cen** předpokládají respondenti u 41,4 % své produkce, neměnnost u 57,9 % produkce. U těch respondentů, kteří uvádějí růst, porostou ceny pomalejším tempem než v předchozích obdobích u 22,8 % produkce, stejně rychle u 65,8 % produkce a rychleji u 11,4 % produkce.

Závazky po lhůtě splatnosti mělo 30,8 % počtu respondentů (objem stavebních prací těchto podniků představuje 20,2 % objemu za všechny respondenty).

Objem **úvěrů** se v příštích třech měsících nezmění podle výsledků průzkumu u 50 % počtu podniků, zvýšení úvěrů předpokládá 12,2 % a snížení 8,8 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 29 % počtu podniků.

Saldo indikátoru důvěry ve stavebnictví, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze dvou ukazatelů (hodnocení celkové poptávky a očekávaný vývoj zaměstnanosti v příštích třech měsících), se celkově meziměsíčně snížilo o 1,5 bodu, ale stále dosahuje jedné z nejvyšších hodnot v jeho historii. Je o 4,5 bodu vyšší než před rokem.

3. Konjunkturální průzkum v obchodě

V odvětví **obchodu** se v červenci ve srovnání s červnem nezměnilo hodnocení současné ekonomické situace. Jako dobrou hodnotilo v červenci **ekonomickou situaci** svého podniku 48,7 % respondentů, 49,3 % jako odpovídající sezóně a 2 % jako špatnou. Zásoby se podle mínění respondentů v červenci zvýšily. Současný **stav zásob** hodnotilo 85,1 % respondentů jako odpovídající sezóně a vysoký stav zásob mělo 14,2 % respondentů.

Vyšší **požadavky na dodavatele** budou mít v příštích třech měsících respondenti s 22,3 % tržeb, stejné požadavky budou mít firmy se 71,9 % tržeb a s 5,8 % nižší. **Počet zaměstnanců** se v příštích třech měsících nezmění u 70,1 % respondentů, 26,7 % očekává růst a 3,2 % respondentů pokles. Stabilizované **ceny prodávaného zboží** předpokládají pro další tři měsíce respondenti s 74,7 % tržeb, 10,6 % předpokládá pokles a 14,7 % respondentů očekává růst.

Očekávání vývoje ekonomické situace pro období **příštích tří měsíců** se nezměnila, pro **příštích šest měsíců** se mírně zvýšila. Z názoru respondentů na vývoj **ekonomické situace** podniku očekávaný v příštích šesti měsících vyplývá, že podniky se 53,9 % tržeb očekávají zlepšení své ekonomické situace, se 45,4 % žádné změny nepředpokládají a 0,7 % podniků očekává zhoršení.

Saldo indikátoru důvěry, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení ekonomické situace, stav zásob s opačným znaménkem a očekávaný vývoj ekonomické situace) se v červenci oproti červnu snížilo o 0,6 bodu a je o 6,3 bodu nižší než v červenci 2007.

4. Konjunkturální průzkum ve vybraných odvětvích služeb

Ve **vybraných odvětvích služeb** se podle respondentů v červenci ve srovnání s červnem mírně zvýšilo hodnocení současné **ekonomické situace**. Hodnocení poptávky se snížilo, její očekávání pro příští tři měsíce se téměř nezměnila. Ve vybraných odvětvích služeb hodnotilo svoji současnou **ekonomickou situaci** 62,9 % respondentů jako dobrou, 34,8 % respondentů ji hodnotilo jako odpovídající sezóně a 2,3 % jako špatnou.

Růst **poptávky** (knihy zakázek) po produkci podniku očekává 28,6 % respondentů, neměnný vývoj předpokládá 67,6 % respondentů a 3,8 % pokles. Neměnnost ve vývoji **cen** očekává 92,8 % respondentů, růst cen 6,3 % respondentů a 0,9 % pokles. Pokles počtu **zaměstnanců** očekává 20,5 % respondentů, neměnnost 70 % a růst počtu zaměstnanců 9,5 % respondentů. Očekávání **ekonomické situace** se pro **příští tři měsíce** mírně snížila, pro období **příštích šesti měsíců** zůstala téměř beze změny.

Saldo indikátoru důvěry ve vybraných odvětvích služeb (je průměr tří sezónně očištěných ukazatelů - hodnocení ekonomické situace, hodnocení poptávky a očekávaná poptávka) se oproti minulému měsíci snížilo o 1 bod a je o 6 bodů nižší než před rokem.